

Thái Bình

Chủ nhật

SỐ 781
Chủ nhật
Ngày 18 - 12 - 2022

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH THÁI BÌNH
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN THÁI BÌNH

TÒA SOẠN:
13 LÝ THƯỜNG KIỆT - THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
ĐT: 0227.3731.308 - 0227.3733.958 - 0227.3735.544
BÁO THÁI BÌNH ĐIỆN TỬ: www.baothaibinh.com.vn
EMAIL: tsbaothaibinh@gmail.com

SỨC MẠNH CHIẾN TRANH NHÂN DÂN TRONG CHIẾN THẮNG TRÊN BẦU TRỜI HÀ NỘI

(Xem trang 2)

Tự vệ Nhà máy in Tiến Bộ (Hà Nội) luyện tập sẵn sàng chiến đấu năm 1972.

Ảnh tư liệu

CHẤP CẢNH
CHO NHỮNG ĐAM MÊ

Trang 5

DƯỠNG PHỤ
PHÚC THẦN

Trang 7

GIỜ NÀY AN MỸ

Trang 8

KỶ NIỆM 50 NĂM CHIẾN THẮNG “HÀ NỘI - ĐIỆN BIÊN PHỦ TRÊN KHÔNG” (12/1972 - 12/2022)

Sức mạnh chiến tranh nhân dân trong chiến thắng trên bầu trời Hà Nội

Cách đây 50 năm, dưới sự lãnh đạo của Đảng, trực tiếp là Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, quân và dân ta đã đánh bại cuộc tập kích chiến lược bằng đường không của đế quốc Mỹ, làm nên chiến thắng “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không”.

Chiến thắng lịch sử trên bầu trời Hà Nội được tạo nên bởi nhiều yếu tố, trong đó, sức mạnh của thể trận chiến tranh nhân dân (CTND) là nhân tố hết sức quan trọng.

Hội nghị Paris, sau 4 năm đàm phán không tiến triển, tháng 10/1972, trước ngày bầu cử Tổng thống Mỹ một tháng, Mỹ nhanh chóng nhất trí với dự thảo văn bản “Hiệp định về chấm dứt chiến tranh, lập lại hòa bình ở Việt Nam” do phía ta đưa ra và thỏa thuận sẽ ký chính thức vào cuối tháng 12/1972. Tuy nhiên, đó chỉ là mưu đồ chính trị nhằm tái cử Tổng thống Mỹ nhiệm kỳ thứ hai của Nixon.

Sau khi trúng cử, Nixon cố tình kéo dài đàm phán để xúc tiến việc chuẩn bị cho hành động phiêu lưu quân sự mới nhằm buộc ta chấp nhận các điều kiện của chúng. Ngày 14/12/1972, Nixon chính thức phê chuẩn kế hoạch mở cuộc tập kích lớn bằng không quân chiến lược vào Hà Nội, Hải Phòng và một số địa phương ở miền Bắc Việt Nam. Với sự huy động lớn về lực lượng, Nhà trắng và Lầu năm góc tin rằng sẽ giành được thắng lợi tuyệt đối.

Đúng như nhận định của ta, sau thời gian trinh sát và đánh phá thăm dò, tối ngày 18/12/1972, Mỹ tập trung lực lượng lớn không quân với nhiều máy bay B-52 cùng các loại máy bay hiện đại khác bắt ngờ mở cuộc tập kích chiến lược mang tên “Linebacker II”, đánh vào Hà Nội, Hải Phòng và một số tỉnh miền Bắc. Không để Tổ quốc bị bất ngờ, các đơn vị radar đã phát hiện địch từ xa và kịp thời báo cáo.

Mệnh lệnh chiến đấu, tín hiệu thông báo, báo động nhanh chóng được chuyển tới quân và dân ta để tất cả bước vào trạng thái chiến đấu, không quân được lệnh xuất kích chặn đánh máy bay địch từ xa. Ngay trận đầu, bộ đội tên lửa cùng quân và dân Hà Nội đã bắn rơi máy bay B-52, bắt sống phi công Mỹ, từ đó củng cố vững chắc niềm tin đánh thắng kẻ thù.

Trước khi máy bay B-52 ném bom rải thảm ở Hà Nội, lệnh sơ tán khẩn cấp và triệt để được thông báo tới toàn dân. Những dòng người hối hả rời nội thành, tỏa về vùng nông thôn trong vòng tay đùm bọc, che chở của bà con các làng quê giàu lòng nhân nghĩa. Những người ở lại yên tâm bám trụ Hà Nội và sẵn sàng chiến đấu với quân thù.

Không chỉ tổ chức cho nhân dân sơ tán để triển khai thể trận CTND hiệu quả, chính quyền Hà Nội tổ chức hệ thống còi báo động rộng khắp. Mỗi khi nhận được thông tin máy bay địch vượt qua biên giới, xâm phạm vào vùng trời nước ta, còi báo động trong thành phố lập tức vang lên. Các loa phóng thanh trên mọi tuyến phố, nẻo đường truyền đi tiếng nói điềm tĩnh, đong dạc của phát thanh viên: “Đồng bào chú ý! Đồng bào chú ý! Máy bay địch cách Hà Nội một trăm cây số. Đồng bào bình tĩnh và nhanh chóng về nơi ẩn nấp. Lực lượng vũ trang về vị trí chiến đấu”. Lúc

này, cả thành phố nhanh chóng bước vào trạng thái chiến đấu.

Cùng với quá trình triển khai sơ tán và tổ chức báo động, Hà Nội đã phát động phong trào toàn dân bắn máy bay địch, lấy lực lượng phòng không 3 thứ quân làm nòng cốt; xây dựng và phát triển phòng không của dân quân, tự vệ gồm các tổ bắn máy bay bay thấp, bố trí và cơ động trên các trận địa đã chọn lựa; lực lượng không trực chiến thì vừa tiến hành sản xuất vừa sẵn sàng chiến đấu, khi có báo động thì triển khai tại các công sự đã chuẩn bị trước để bắn máy bay địch.

Trước sự đánh phá ác liệt mang tính hủy diệt của không quân Mỹ, Hà Nội xác định phải kiên quyết bảo đảm giao thông vận tải (GTVT) thông suốt, liên tục, an toàn để phục vụ sản xuất và chiến đấu. Trên mặt trận này, thành phố đã phát huy vai trò nòng cốt của lực lượng GTVT chuyên nghiệp và lực lượng công binh làm nhiệm vụ xung kích ở những trọng điểm bị địch đánh phá. Bên cạnh đó, chính quyền thành phố triển khai rộng rãi lực lượng bảo đảm GTVT không chuyên, gồm các tổ ứng trực và khắc phục hậu quả ở các tuyến giao thông, các bến vượt, các cầu nhỏ mà thành viên là dân quân, tự vệ.

Việc tổ chức và kết hợp chặt chẽ các hoạt động của lực lượng không chuyên và lực lượng chuyên trên mặt trận GTVT là

sự vận dụng sáng tạo nghệ thuật chỉ đạo bảo đảm GTVT trong CTND chống lại kẻ thù. Do làm tốt công tác này, dù các mục tiêu GTVT trên địa bàn thành phố bị đánh phá liên tục nhưng lực lượng bảo đảm giao thông đã kiên cường bám trụ, kịp thời khắc phục hậu quả.

Dưới những đợt máy bay B-52 ném bom rải thảm, vắt qua sông Đuống, sông Hồng vẫn có những chiếc cầu phao và cầu treo cùng những chuyến phà ngày đêm qua lại, giữ vững mạch máu giao thông, bảo đảm chi viện cho các trận địa đánh địch. Đó là kết quả nổi bật của thể trận mà quân và dân Hà Nội tổ chức thực hiện nhằm chống lại chiến tranh hiện đại của quân đội Mỹ.

Mô tả về sự tàn khốc của 12 ngày đêm cuối năm 1972 ở Hà Nội, tướng Mỹ Taylor trong bài trả lời phỏng vấn hãng tin UPI ngày 1/1/1973 nêu rõ: “Chúng tôi đã thấy cảnh tàn phá, đau thương và chết chóc với quy mô làm cho tất cả chúng tôi đau đớn và kinh hoàng không lời nào tả xiết. Chúng tôi đã thấy những bệnh viện, nhà cửa, khu dân cư bị tàn phá và san bằng, những ga xe lửa và sân bay bị phá hỏng”...

Nhưng trong tiếng đạn bom rung trời chuyển đất cũng như trong những đống đổ nát tan hoang trên mảnh đất “Thăng Long chiến địa” vẫn sừng sững các trận địa phòng không, những tốp thanh niên

nam nữ lao nhanh về các trận địa, giúp bộ đội tiếp đạn, tải thương, thay lá nguy trang, khắc phục hậu quả; các bà mẹ tay xách nách mang những rổ trái cây, ấm nước chè xanh đến từng khẩu đội thăm hỏi, động viên các pháo thủ. Khi những ngôi nhà sụp đổ, bốc cháy rùng rục vì bị ném bom, chị em y tá, cứu thương, đội viên dân phòng nhanh chóng xuất hiện, hối hả đào bới cứu người bị nạn, dập lửa ở những căn nhà bị cháy, tháo gỡ những quả bom đang chờ nổ...

Trải qua 12 ngày đêm chiến đấu vô cùng dũng cảm, kiên cường, quân dân Hà Nội cùng với Hải Phòng và toàn miền Bắc đã làm nên chiến thắng “Hà Nội - Điện Biên Phủ trên không” vang dội, đập tan cuộc tập kích chiến lược đường không quy mô lớn nhất, tàn bạo nhất, chưa từng có trong lịch sử thế giới.

Biểu hiện sinh động của sức mạnh CTND trong cuộc chiến đấu 12 ngày đêm cuối năm 1972 ở Hà Nội là hàng trăm tấm gương sáng ngời trên tất cả các lĩnh vực. Ở nhà máy đèn Bờ Hồ, đồng chí Dương Đức Thọ và đồng chí Vũ Xuân Hòa bắt chấp bom đạn địch, bám máy đến cùng để bảo vệ dòng điện và đã anh dũng hy sinh.

Các xạ thủ xuất sắc: Nguyễn Thị Hiếu, Nguyễn Thị Hải, Bùi Mai, Nguyễn Hùng, Phạm Thị Viễn chỉ với súng máy cao xạ 14,5mm trên trận địa Vân Đồn đã góp phần quan trọng bắn rơi máy bay F-111. 4 cô gái ở chòi quan sát xã Giang Biên, huyện Gia Lâm (nay là phường Giang Biên, quận Long Biên, thành phố Hà Nội) không rời vị trí quan sát suốt chiến dịch, kịp thời báo cáo về Huyện đội từng khu vực bị ném bom... (Theo cuốn “Lịch sử Đảng bộ thành phố Hà Nội (1930 - 2000)”, Nxb Hà Nội, 2004, tr.473-474).

Đồng hành với quân và dân Hà Nội, đồng bào miền Nam ruột thịt và quân dân cả nước luôn dõi theo, hòa nhịp vào “bản hợp xướng” của thể trận CTND đánh địch. Ở thành phố Hải Phòng, quân và dân nơi đây đã anh dũng chiến đấu, trực tiếp bắn rơi 17 máy bay các loại của đế quốc Mỹ. Quân và dân tỉnh Thái Nguyên bắn rơi 2 máy bay B-52. Quân và dân các tỉnh: Hà Bắc (nay là Bắc Ninh và Bắc Giang), Quảng Ninh, Vĩnh Phú (nay là Vĩnh Phúc và Phú Thọ), Hà Tây (nay thuộc thành phố Hà Nội)... cũng tích cực “chia lửa” với Thủ đô, góp phần phân tán lực lượng kẻ thù, buộc máy bay địch vào “bẫy” phòng không.

Bên cạnh đó, tham gia chiến đấu, phục vụ chiến đấu và lao động, sản xuất tại Thủ đô trong 12 ngày đêm đánh địch tập kích đường không chiến lược năm 1972 còn có hàng chục nghìn người con ưu tú của các tỉnh, thành phố trong cả nước. Những thành tích, kinh nghiệm quý trong chiến đấu, lao động, sản xuất của quân và dân các địa phương cũng được chia sẻ để quân và dân Hà Nội vận dụng, góp phần giành thắng lợi vang dội.

Phụ nữ, trẻ em và người già tạm rời Thủ đô đi sơ tán trong những ngày giặc Mỹ đánh phá ác liệt tháng 12/1972.

Ảnh tư liệu

(theo qdnd.vn)

ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP

Đại tướng Võ Nguyên Giáp sinh ngày 25/8/1911 tại làng An Xá, xã Lộc Thủy, huyện Lệ Thủy, tỉnh Quảng Bình trong một gia đình nhà nho nghèo, yêu nước. Cuộc đời hoạt động cách mạng của Đại tướng trải rộng trên nhiều lĩnh vực, từ chính trị, quân sự, văn hóa xã hội, khoa học, văn học, lịch sử... Nói đến ông, nhiều người luôn nhớ về một nhà quân sự đại tài.

■ VŨ DUY YẾN
Kiến Xương

Ngay sau khi Bác Hồ đọc Tuyên ngôn Độc lập ngày 2/9/1945, ở miền Nam, quân Pháp được quân Anh che chở, ngày 23/9/1945 chúng đã nổ súng xâm lược nước ta một lần nữa. Từ tháng 9/1945 - 6/1946, chúng lần lượt đánh chiếm Nam Bộ và Nam Trung Bộ. Ở miền Bắc, được sự che chở của quân đồng minh, 20 vạn quân Tưởng kéo vào, đem theo bọn Việt gian phản động lưu vong như Việt Quốc, Việt Cách cùng bọn địa chủ cường hào, bọn đội lốt tôn giáo định lật đổ chính quyền cách mạng. Trước tình hình đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh phải miễn nhiệm chức vụ Bộ trưởng Bộ Nội vụ, đưa Đại tướng Võ Nguyên Giáp về làm Bộ trưởng Bộ Quốc phòng để ông toàn tâm toàn ý lãnh đạo lực lượng vũ trang chống lại cuộc chiến tranh xâm lược của thực dân Pháp (Đại tướng đảm nhiệm chức vụ Bộ trưởng Bộ Nội vụ từ ngày 28/8/1945 đến ngày 2/3/1946).

Thế là từ ngày 2/3/1946 - 7/2/1980, Đại tướng Võ Nguyên Giáp giữ chức Bộ trưởng Bộ Quốc phòng. Trong 34 năm ấy, Đại tướng đã tổ chức, xây dựng lực lượng vũ trang Việt Nam từ những vũ khí thô sơ

ban đầu với tầm vông, giáo mác, súng kíp, súng trường... theo lối đánh du kích để chống lại đội quân xâm lược nhà nghề với đầy đủ binh chủng: thủy, lục, không quân, đầy đủ vũ khí hiện đại: xe tăng, đại bác, máy bay, tàu chiến... Đội quân ấy dưới sự lãnh đạo tài tình của Đại tướng ngày một trưởng thành, lần lượt đánh thắng hai đế quốc lớn là Pháp và Mỹ, giành lại độc lập, thống nhất nước nhà. Trong hai cuộc kháng chiến ấy, Đại tướng đã đánh bại 4 tướng của Pháp, 6 tướng của Mỹ, mấy chục tướng ngụy Sài Gòn.

Những chiến công của Đại tướng trong hai cuộc kháng chiến nhiều vô kể song chiến công tại Điện Biên Phủ có ý nghĩa quan trọng nhất, không chỉ với cách mạng Việt Nam mà còn cả với phong trào giải phóng dân tộc trên toàn cầu, đưa ông lên tầm các tướng lĩnh lừng danh thế giới.

Tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ được Pháp xây dựng vào cuối năm 1953 đến đầu năm 1954, trên thung lũng cánh đồng Mường Thanh bằng phẳng nhằm kiểm soát sự liên thông giữa cuộc kháng chiến của ta với Thượng Lào và nhờ lực lượng chủ lực của quân đội ta lên để tiêu diệt.

Nơi đây có khoảng 16.200 lính, được chia làm 3 phân khu sẵn sàng hỗ trợ nhau với đủ vũ khí hiện đại. Được bố phòng kiên cố như vậy, quân Pháp tin tưởng tuyệt đối không một sức mạnh nào của Việt Minh có thể tấn công được cứ điểm mạnh nhất Đông Dương này; ngược lại, Việt Minh đến đây sẽ bị nghiền nát. Các tướng lĩnh Pháp cho rằng, với vị trí ở miền Tây Bắc núi rừng hiểm trở, quân đội Việt Nam khó mà hành quân, vận chuyển vũ khí, đạn dược, lương thực lên mà đánh được. Song, chính vì vị trí chiến lược ấy mà Đảng ta hạ quyết tâm tiêu diệt để sớm kết thúc chiến tranh. Mục tiêu đó đã được Trung ương và Bộ Chỉ huy tối cao bàn bạc, quyết định.

Theo kế hoạch, chúng ta chủ trương đánh nhanh, thắng nhanh trong 3 ngày, 3 đêm. Đại tướng Võ Nguyên Giáp được Trung ương Đảng và Bác Hồ tin tưởng giao toàn quyền chỉ huy chiến dịch. Trước khi đi, Bác Hồ dặn: "Cho chú toàn quyền chỉ huy. Trận này chỉ được thắng, không được thua..."

Ghi nhớ lời dạy của Bác, khi đến thực địa chiến trường, Đại tướng thấy tương quan hỏa lực, địa thế giữa ta và

địch quá chênh lệch. Nếu đánh nhanh, thắng nhanh, bộ đội ta sẽ phải chạy trên đất bằng, vượt qua tầng tầng lớp lớp dây thép gai và bãi mìn xông vào lô cốt địch thì sẽ thương vong rất nhiều, khó mà tiếp cận được đồn địch. Bài học trận đánh cứ điểm Nà Sản cuối năm 1953 của hai sư đoàn 308 và 312 thất bại còn đó khiến Đại tướng không thể đánh theo chiến thuật "biển người" của các cố vấn Trung Quốc vận dụng từ chiến trường Triều Tiên về được. Lời dặn của Bác Hồ trước khi ra trận luôn vang vọng bên tai. Vậy làm cách nào thắng địch? Để trả lời được câu hỏi này, Đại tướng đã nung nấu suy nghĩ suốt 11 ngày đêm về những cách công thành, diệt đồn giặc của cha ông và thế giới. Thế rồi, có lẽ chiến thuật đào địa đạo của Trần Nguyên Hân xưa kia để độn thổ chui vào hạ thành Xương Giang của giặc Minh là một gợi ý? Cuối cùng, Đại tướng ra lệnh: Tất cả các đơn vị, binh chủng rút lui về vị trí xuất phát. Kế hoạch mới của Đại tướng là "chuyển từ đánh nhanh, thắng nhanh sang đánh chắc, tiến chắc". Theo đó, cho chiến sĩ đào hào vừa bao quanh vừa chia cắt cứ điểm Điện Biên Phủ như những cái thông lọng, ngày càng siết dần để thất cố chúng.

Với chiến thuật này, cuộc chiến sẽ kéo dài nhưng ít thương vong và chắc thắng. Quyết định này, theo Đại tướng "là quyết định khó khăn nhất trong cuộc đời tôi". Bởi vì ông phải đấu tranh tư tưởng giữa chấp hành Nghị quyết của Trung ương và Bộ Chỉ huy tối cao về đánh nhanh, thắng nhanh hay tự ý chuyển sang đánh chắc, tiến chắc để đỡ hy sinh xương máu cho bộ đội và chắc thắng. Và, với phương châm đó thì cách đánh như thế nào, xưa nay chưa có tiền lệ.

Với chiến thuật mới, bộ đội ta đã kiên trì, mưu trí, dũng cảm chiến đấu 56 ngày đêm (từ ngày 13/3 - 7/5/1954) "khoét núi, ngủ hầm, mưa dầm, cơm vắt" để cuối cùng tiêu diệt hoàn toàn tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ, bắt sống tướng chỉ huy De Castries mà sự hy sinh xương máu ở mức thấp nhất.

Phối hợp với chiến dịch Điện Biên Phủ, Đại tướng còn lệnh cho năm chiến trường khác ở khắp Đông Dương đẩy mạnh hoạt động để căng địch ra, không cho chúng chi viện lẫn nhau, làm cho Điện Biên Phủ rơi vào thế thân cô, thế cô, ta dễ bề tiêu diệt.

Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ không chỉ là chiến thắng đế quốc Pháp mà còn là cả can thiệp Mỹ, buộc Pháp và Mỹ phải ngồi lại hội nghị Giơ-ne-vơ, ký kết hiệp định đình chiến, lập lại hòa bình và trao trả quyền độc lập cho 3 nước Đông Dương, dựng lên mốc son chói lọi trong lịch sử đấu tranh của các dân tộc thuộc địa, làm chấn động địa cầu, tác động mạnh mẽ đến phong trào đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội trên toàn thế giới. Chiến thắng này là kết quả của sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng, của Bác Hồ và nỗ lực của toàn quân, toàn dân ta, trong đó có đóng góp quan trọng của Đại tướng Võ Nguyên Giáp.

Đánh bại hai đế quốc Pháp và Mỹ, tên tuổi Đại tướng Võ Nguyên Giáp lừng danh khắp thế giới. Những chiến công của Đại tướng khiến các tướng lĩnh, nhà nghiên cứu quân sự phương Tây đều thán phục. Tướng De Castries, tổng chỉ huy tập đoàn cứ điểm Điện Biên Phủ khi được phỏng vấn đã nói: "Tôi lấy làm hạnh phúc được là bại tướng của tướng Võ Nguyên Giáp". Nhà sử học quân sự Mỹ Cecil B. Currey thì viết: "Ông không chỉ trở thành một huyền thoại mà còn là một trong những vị tướng tài năng nhất về chiến tranh nhân dân và là một trong những thiên tài quân sự lớn nhất của tất cả các thời đại..."

Bùi Viện - nhà canh tân đất nước

■ NGUYỄN THANH

Cử nhân Bùi Viện (1839 - 1878) quê làng Trình Phố, nay là xã An Ninh, huyện Tiên Hải từng được sử sách khẳng định là một nhân vật xuất chúng ở thế kỷ XIX. Sinh ra từ mảnh đất ven biển, sớm có những hiểu biết và khát vọng về biển, Bùi Viện đã dành trọn đời mình để thực thi hoài bão vươn ra làm chủ biển khơi. Công danh, sự nghiệp của ông gắn liền với biển và xứng danh với sự tôn vinh là nhà canh tân đất nước, là người con của biển, là một nhân vật lịch sử nổi tiếng có cuộc đời kỳ lạ, chí lớn phi thường.

Thi đỗ cử nhân năm 1868, một năm sau đó Bùi Viện cùng em trai Bùi Phùng vào Huế dự kỳ thi hội nhưng cả hai anh em đều không đỗ. Ông đã từ bỏ khoa danh, ở lại Huế nhận một chức quan nhỏ theo giúp việc quan đại thần Lê Tuấn đang là người có tư tưởng canh tân và giữ vị thế trọng yếu trong triều đình Tự Đức. Là một người hành động, sớm bộc lộ tài năng và chí hướng nên Bùi Viện đã được Lê Tuấn tin dùng.

Vào thời điểm Bùi Viện ra làm quan thì cuộc vận động canh tân đất nước trong giới sĩ phu đã có khá nhiều tác động với triều đình Huế. Tiến sĩ Doãn Khuê (1813 - 1885), quê làng Ngoại Lãng (Vũ Thư) là một trong những người có tư tưởng canh tân được bổ dụng làm doanh điền sứ Nam Định phụ trách việc khẩn hoang vùng duyên hải từ Hải Dương đến Ninh Bình. Khi Doãn Khuê nhận chức này thì Lê Tuấn đã tiến cử Bùi Viện ra trợ giúp việc kiến tạo một cửa biển cho xứ Bắc Kỳ theo lệnh của triều đình.

Bấy giờ, vấn đề mở một cửa biển cho xứ Bắc Kỳ đang có những ý kiến khác nhau. Đã có ý kiến đề xuất nên mở cửa biển Trà Lý, cách làng Trình Phố của Bùi Viện vài quãng đồng. Nhờ nắm rõ thung thổ, Doãn Khuê đã làm tập tấu trình với nhà vua là ở cửa biển Trà Lý về thổ nhưỡng, địa hình và thủy triều không mở phở, lập cảng được. Tiếp đó nha Thương bạc lại có tờ tâu xin mở 3 cửa biển để thông thương là Trà Lý, Ba Lạt, Đồ Sơn. Cả 3 cửa biển này đều nằm trên tuyến bờ biển do nha Doanh điền Nam Định phụ trách việc khai hoang. Bằng con mắt tinh tường, nhìn xa trông rộng của mình, Bùi Viện đã đề xuất chọn Ninh Hải khi đó chỉ là một thôn nhỏ lác đác vài xóm nhà tranh của dân chài, ở gần cửa Cấm để khai mở thành hải cảng và ông đã được giao việc xây dựng ở cửa biển này. Được giao trọng trách hợp với sở đắc, sở trường, Bùi Viện đã thỏa chí đem hết sự hiểu biết của mình về đất và người vùng biển, đứng ra tổ chức công việc xây dựng một thương cảng. Chỉ sau một thời gian ngắn, bến Ninh Hải đã trở thành một cửa biển sầm uất có đường đi lối lại trên bộ dưới nước giao thương thuận tiện, có đồn phòng thủ mang tên Hải tân phòng thủ (Hải Phòng) giữ gìn trật tự an ninh và nha Thương chính thu thuế các tàu thuyền ra vào. Chính từ sự kiện này nên có nguồn thư tịch đã tôn vinh Bùi Viện là người sáng lập cảng Hải Phòng.

Tháng 7 năm Quý Dậu (1873), vua Tự Đức phái Bùi Viện ra nước ngoài tìm hiểu tình hình với ý đồ dựa vào một nước

Nhà tưởng niệm danh nhân văn hóa Bùi Viện tại xã An Ninh (Tiên Hải).

Ảnh tư liệu

khác để ngăn cản âm mưu lấn chiếm toàn cõi Việt Nam của Pháp. Nhận sứ mệnh hệ trọng này, Bùi Viện đã cùng với mấy nhân viên tùy tùng dạt buồm từ cửa Thuận An (Huế) vượt biển tìm đến Hương Cảng và ông đã nhanh chóng kết thân với một số nhân sĩ tiến bộ người Trung Quốc rồi trở thành bạn tâm giao với viên lãnh sự Mỹ ở Hương Cảng. Vào thời điểm ấy, nước Mỹ đã kết thúc cuộc nội chiến 1861 - 1865 và xóa bỏ chế độ nô lệ. Dự luận ở Hương Cảng đang coi nước Mỹ như một tấm gương đấu tranh cho con người tự do. Chính điều đó đã làm cho Bùi Viện quyết chí tìm đến nước Mỹ để mưu nghiệp lớn. Nhờ viên lãnh sự Hoa Kỳ viết thư giới thiệu, chỉ đường, Bùi Viện đã đáp tàu biển qua Nhật rồi từ đó vượt trùng dương sang Mỹ. Trên đất Mỹ xa lạ, sau gần một năm trời kiên gan vận động, cuối cùng Bùi Viện cũng đã được tổng thống Gơ-răng tiếp và hứa giúp đỡ nhưng với điều kiện ông phải trở về nước lấy quốc thư đưa sang để có danh nghĩa chính thức ký kết. Từ Oa-sinh-ton, Bùi Viện lại lệnh đênh vượt đại dương trở về Huế tâu trình sự thể để lấy quốc thư. Năm 1875, Bùi Viện trở lại Hoa Kỳ, ông được tổng thống Gơ-răng tiếp lần thứ hai nhưng lần này bị từ chối việc giúp đỡ Việt Nam như đã hứa. Có lẽ, qua thăm dò, giới chức Hoa Kỳ thấy vị trí của Pháp ở Việt Nam đã được củng cố, không dễ gì Mỹ có thể thế chân được.

Sự kiện Bùi Viện được cử ra nước ngoài để mưu cầu sự ủng hộ Việt Nam kháng Pháp đã không sang nhà Thanh mà đến Hương Cảng để tìm đường sang Mỹ là một biểu hiện của tư tưởng canh

tân và là một hành động hoàn toàn mới mẻ của một nhà Nho đã thoát vòng cương tỏa của Nho giáo. Có thể coi việc không muốn dựa vào sự ủng hộ của Trung Hoa, không nghi kỵ, bất hợp tác với phương Tây là tầm nhìn xa trông rộng, là trí tuệ, bản lĩnh vượt thời đại của Bùi Viện.

Mặc dù chuyến công du không thành công nhưng khi Bùi Viện về nước đã được thăng lên chức Tham biện thương chính. Ở cương vị này, ông đã dâng sớ xin triều đình cho làm gấp hai việc lớn là mở mang đường thủy, đào sông, mở cảng biển, bến sông để khuyến khích thương buôn bán và lập thủy đội tiêu trừ giặc biển bảo vệ thuyền buôn đi lại ngoài khơi, từ đó gây dựng thành lực lượng thủy quân hùng mạnh cho nước nhà.

Tháng 8/1876, Tự Đức lại giao cho ông trách nhiệm tổ chức nha Tuần tải và cử làm Chánh quản đốc trực tiếp phụ trách. Bùi Viện đã dốc tâm dốc sức thực hiện hoài bão lớn làm chủ biển khơi và đề xuất thành lập đội tuần dương quân có thuyền chiến, vũ khí, lương bổng do triều đình cung cấp kết hợp với việc vận động các tàu buôn đóng góp tài chính để xây dựng. Tuần dương quân do Bùi Viện sáng lập có hơn 2.000 quân, khoảng 200 chiếc thuyền lớn, chia làm 2 đoàn với nhiệm vụ vừa tuần tiêu suốt miền duyên hải vừa chốt giữ các cửa biển trọng yếu, vừa hộ vệ cho các thuyền buôn. Từ khi có tuần dương quân hoạt động, bọn hải tặc một thời tung hoành trên miền duyên hải cũng phải co cụm lại, hoặc ra hàng, hoặc nằm im. Việc buôn bán lưu thông tăng lên. Tiếp đó, Bùi Viện đã lập ra Chiêu thương cục như một công ty buôn bán lớn có một nửa số vốn

của triều đình, chuyên tổ chức việc buôn bán với Trung Quốc, tiêu thụ nông sản của các miền trong nước đem sang Trung Quốc bán, rồi mua hàng về bán buôn cho các nhà buôn nhỏ ở các tỉnh.

Xót thay, tài hoa bạc phận. Khi chớm vào tuổi 40, tài năng đang chín, chí khí đang hăng thì Bùi Viện đột ngột từ trần vào ngày 2 tháng 1 năm Mậu Dần (1878). Nghe tin ông qua đời, các bậc danh sĩ ở cả ba miền đã có khá nhiều văn tế, đối liên phúng viếng, tụng ca và tiếc thương, trong số đó, Tam nguyên Yên Đổ Nguyễn Khuyến (1835 - 1909) là người bạn đồng môn tri kỷ của ông đã có câu:

"Vi sở bất năng vi, đàm tiểu không lưu hoàn hải khí"

"Cố bất thất vi cố, cảm thu khước úc thiếu niên du"

Tạm dịch là:

"Làm việc chẳng ai làm, dọc đất ngang trời, tro chí lớn"

"Không người làm bạn cũ, ôm đàn mở sách nhớ tình xưa"

Gần một thế kỷ qua, nhiều công trình nghiên cứu trong và ngoài nước đã khẳng định trong canh tân ở nửa cuối thế kỷ XIX, Bùi Viện xứng đáng được ghi nhận là người có chí lớn, có đầu óc thực tiễn và khả năng hoạt động thực tiễn phi thường. Ở Thái Bình quê hương ông và Thành phố Hồ Chí Minh, Huế, Hải Phòng... đã có những đường phố, những ngôi trường mang tên Bùi Viện. Di sản mở mang cảng biển, bến sông, giữ gìn trị an trên biển để bảo vệ chủ quyền và đẩy mạnh khai thác kinh tế biển của Bùi Viện để lại đang được kế thừa và phát huy cao độ ở thời kỳ hội nhập.

Chấp cánh cho những đam mê

■ TÚ ANH

Thường ngày là những cô cậu học trò hồn nhiên, say mê với những bài học nhưng khi bước lên sân khấu các em lại trở thành những nghệ sĩ thực thụ với niềm đam mê ca hát, khát khao được khẳng định tài năng nghệ thuật của bản thân. Có được điều đó là nhờ hiện nay song song với công tác giảng dạy kiến thức, các trường trên địa bàn tỉnh đã quan tâm phát triển tài năng nghệ thuật, giáo dục thẩm mỹ, qua đó tìm ra những nhân tố nổi trội, góp phần định hướng nghề nghiệp cho các em trong tương lai.

“Sứ giả” đưa nghệ thuật chèo đến gần hơn với học đường

Sinh ra và lớn lên trong gia đình không có truyền thống nghệ thuật nhưng Nguyễn Vũ Tuệ Minh, lớp 11A4a, Trường THPT Phụ Dực đã sớm chứng tỏ niềm đam mê, năng khiếu với nghệ thuật chèo, đặc biệt là những vai hề áo dài (còn gọi là hề tính cách) có bề ngoài gây cười cho khán giả nhưng ẩn sau những lời nói, hành động, cử chỉ lại hàm chứa nhiều ý nghĩa sâu xa. Tuệ Minh cho biết: Đôi khi bước lên sân khấu em cũng cảm thấy mình khác biệt vì đa phần các bạn nữ đến với nghệ thuật chèo thường biểu diễn những làn điệu ngọt ngào, tha thiết, mặc những bộ trang phục thướt tha, sắc màu đẹp đẽ. Nhưng khi em lên sân khấu, luôn vào vai hề áo dài nên có bề ngoài rất khác thường, ăn mặc và cử chỉ gây cười. Em đam mê những vai hề áo dài bởi thông qua nghệ thuật tung hứng, các vai hề không chỉ mang lại tiếng cười cho khán giả mà còn chứa đựng, chuyển tải những tinh thần, tư tưởng quan trọng của vở diễn.

Nguyễn Vũ Tuệ Minh đạt giải nhất cá nhân hội thi Giai điệu tuổi hồng toàn quốc.

Thầy giáo Trần Duy Sử, Hiệu trưởng Trường THPT Phụ Dực chia sẻ: Những năm qua, nhà trường đã chú trọng đưa nghệ thuật chèo vào các buổi sinh hoạt trong CLB chèo của nhà trường. Được thầy cô hướng dẫn tận tình, khích lệ, cổ vũ, các em học sinh rất hứng khởi tham gia tập luyện. Từ đây, đã nổi lên nhiều giọng hát tốt trong đó đặc biệt có em Tuệ Minh. Nhà trường rất vinh dự khi Tuệ Minh được tuyển chọn qua các vòng từ cấp huyện, cấp tỉnh, cấp cụm và đại diện cho học sinh Thái Bình tham gia hội thi của toàn quốc và em đã đạt giải nhất. Mong rằng, từ thành công tại hội thi, em sẽ trở thành “sứ giả” đưa nghệ thuật chèo đến gần hơn với học đường.

Được đánh giá cao ở hội thi Giai điệu tuổi hồng các cấp nhưng đến hội thi toàn quốc Tuệ Minh không khỏi lo lắng bởi vai phù thủy của em trong làn điệu “Bà chúa con cua” là một vai diễn khó, hội tụ đầy đủ các kỹ năng hát, múa, diễn, đã được thể hiện thành công bởi những nam nghệ sĩ nổi tiếng trong làng chèo cả nước. Có lúc nản lòng nhưng được thầy chủ nhiệm động viên kịp thời, Tuệ Minh suy nghĩ thật kỹ về lý do mình đến với hội thi Giai điệu tuổi hồng và quyết định mang cá tính riêng của mình vào vai diễn độc đáo này. Em chia sẻ: Vai diễn em lựa chọn, hầu như chưa có diễn viên nữ nào thể hiện. Có những diễn viên nam đã thể hiện thành công vai diễn này rồi, em cảm thấy “cái bóng” của họ quá xuất sắc và áp lực khi nghĩ rằng mình không thể làm được tốt như vậy. Nhưng thầy chủ nhiệm nói với em: Bình tĩnh tập

lại, sai ở đâu thì sửa ở đó. Về phong cách trong vai diễn, mình không ràng buộc theo bất cứ ai cả, điều quan trọng là mình thể hiện được bản lĩnh sân khấu và làm chủ phần biểu diễn của mình.

Đến với hội thi Giai điệu tuổi hồng bằng tất cả lòng nhiệt huyết và đam mê đã đem đến cho Tuệ Minh thành công. Em không chỉ là 1 trong 8 giải nhất cá nhân toàn quốc mà còn là thí sinh được xướng tên đầu tiên. Thấy giáo Phạm Văn Vương, giáo viên chủ nhiệm của Tuệ Minh chia sẻ: Có những ngày tập luyện cùng cả đoàn để chuẩn bị cho hội thi toàn quốc, con gọi điện về và bảo: Thầy ơi con áp lực quá vì hôm nay tập hát nhiều. Thấy lại phân tích và động viên cho con hiểu, con đến với cuộc thi vì đam mê, nên hãy cứ hết mình với đam mê, còn việc học tập, khi kết thúc hội thi, thiếu ở đâu, thầy cô sẽ bù đắp kiến thức ở đó. Tuệ Minh không chỉ giỏi về ca hát mà còn học rất giỏi, em là một trong những học sinh thuộc top đầu lớp Toán Lý Anh của Trường THPT Phụ Dực.

Mong muốn trở thành nghệ sĩ hát nhạc dân ca

Cũng là một trong những thí sinh của đoàn học sinh Thái Bình được đánh giá cao tại hội thi Giai điệu tuổi hồng toàn quốc với giải nhì cá nhân, Vũ Thị Huyền Trang, lớp 11A8, Trường THPT Tiên Hưng là gương mặt không còn xa lạ với khán giả trong tỉnh bởi em đã từng là thí sinh đạt giải nhất cuộc thi Tài năng nghệ thuật trẻ tỉnh Thái Bình năm 2017. Quyết tâm tập trung cho việc học trên lớp, lần trở lại này với nghệ thuật ở hội thi Giai điệu tuổi hồng, Huyền Trang quyết định thử sức mình với một ca khúc rất khó là “Trên đỉnh Phù Vân” của nhạc sĩ Phó Đức Phương. Đây là ca khúc đòi hỏi kỹ thuật thanh nhạc cao, đồng thời cũng là ca khúc đã gắn liền với tên tuổi của những nghệ sĩ nổi tiếng như Mỹ Linh, Tùng Dương... Lý do bởi với Huyền Trang đây không chỉ là hội thi dành cho lứa tuổi học sinh mà còn như một sự khẳng định cá tính và tài năng bản thân ở dòng nhạc dân ca. Sự ủng hộ của gia đình, thầy cô, bạn bè là nguồn động lực lớn để Huyền Trang xác định mục tiêu cho chặng đường dài chinh phục niềm đam mê nghệ thuật phía trước. Thấy giáo Nguyễn Bá Thái, Bí thư Đoàn Thanh niên Trường THPT Tiên Hưng chia sẻ: Hội thi Giai điệu tuổi hồng không chỉ khuyến khích các em học sinh vừa tích cực học tập vừa tham gia các phong trào văn hóa văn nghệ mà còn giúp các em phát triển bản thân, từ đó nâng cao tinh thần học tập hơn nữa.

Vũ Thị Huyền Trang khẳng định tài năng, đam mê âm nhạc với những ca khúc dân gian đương đại.

Cùng đồng hành với Huyền Trang tại hội thi Giai điệu tuổi hồng toàn quốc là các bạn trong CLB văn nghệ của trường. Theo Huyền Trang, việc nhiều tháng liền được thường xuyên tập luyện cùng các bạn, cùng nhau trải qua các cuộc thi từ cấp huyện đến toàn quốc đã giúp cho em có thêm tinh thần đồng đội, bồi đắp cho em thêm yêu, thêm tự hào về ngôi trường và những người bạn của mình. Đây là những kỷ niệm thật đẹp trong những năm tháng tuổi học trò của Huyền Trang. Cô giáo Lê Thị Lành, giáo viên chủ nhiệm của Huyền Trang đánh giá: Ngay từ khi vào lớp 10, nhận thức được mình có năng khiếu ca hát, Huyền Trang đã xin tham gia CLB văn nghệ của trường. Đặc biệt, trong hội thi Giai điệu tuổi hồng năm nay, các thầy cô giáo và nhà trường đã tạo điều kiện thuận lợi nhất để Huyền Trang cùng các bạn trong CLB yên tâm tham gia hội thi. Chúng tôi rất tự hào khi em đã đạt thành tích cao và tin tưởng với năng khiếu, sự nhiệt huyết, cố gắng, em sẽ còn tiến xa hơn nữa.

Không chỉ Tuệ Minh, Huyền Trang, thông qua hội thi Giai điệu tuổi hồng, rất nhiều thí sinh đã được gia đình, thầy cô quan tâm, tạo điều kiện để phát huy tài năng nghệ thuật. Dù hội thi ở lứa tuổi học sinh nhưng từ “bệ phóng” này, những đam mê sẽ có cơ hội được chấp cánh. Thành công hôm nay sẽ là tiền đề vững chắc để học sinh Thái Bình tự tin phấn đấu trong những năm tiếp theo, đồng thời từ đây các em sẽ được rèn dũa thêm và tỏa sáng.

Học sinh Thái Bình với niềm đam mê những làn điệu chèo truyền thống.

Chuột rút và cách xử trí

■ **Bác sĩ BÙI VŨ KHÚC**

Nhiều người cho rằng, cứ chuột rút là do thiếu canxi và đi mua canxi để uống, điều đó không hẳn như vậy. Để hiểu thêm vấn đề này, cùng tìm hiểu về tình trạng chuột rút.

1) Chuột rút là gì

Chuột rút hay còn gọi là vọp bẻ là hiện tượng cơn co cơ mạnh, thắt chặt các cơ gây đau, chuột rút thường đến đột ngột và kéo dài từ vài giây cho đến vài phút. Thường hay xảy ra ở chân và vào ban đêm nhiều hơn.

2) Có mấy loại chuột rút và nguyên nhân

Có hai loại chuột rút là chuột rút tự phát và chuột rút bệnh lý.

Với chuột rút tự phát, nhiều nghiên cứu cho rằng, do hoạt động cơ bắp quá độ, hoặc do giữ lâu ở một tư thế và có thể kết hợp với yếu tố thời tiết thay đổi, sẽ gây chuột rút. Chuột rút có thể xảy ra tức thì và cũng có thể chuột rút vào ban đêm. Việc hoạt động mạnh, ra nhiều mồ hôi

khiến cơ thể bị mất muối, làm giảm nồng độ kali, magie, natri, canxi trong máu, ứ đọng axit lactic tại các bó cơ... từ đó dẫn đến chuột rút.

Chuột rút bệnh lý có nghĩa là, nếu ta hay bị chuột rút mà không rõ nguyên nhân thì phải nghĩ đến có thể ta đang bị mắc một bệnh lý nguy hiểm nào đó.

3) Chuột rút có thể là dấu hiệu của những bệnh lý nguy hiểm nào

- Chuột rút thường hay xảy ra ở những người mắc các bệnh lý sau: bệnh tiểu đường, thiếu máu, bệnh tuyến giáp, bệnh parkinson, bệnh thận, rối loạn tuần hoàn, bệnh suy giãn tĩnh mạch...

- Hoặc do một số loại thuốc dùng lâu dài, tác dụng phụ gây đau cơ, chuột rút, như một số thuốc mỡ máu mà đặc biệt là crestor.

4) Xử trí thế nào khi bị chuột rút

- Về nguyên tắc, chuột rút là hiện tượng cơ co, vậy nên cần xử trí tại chỗ là kéo làm cho giãn bó cơ nơi bị chuột rút. Kết hợp xoa bóp ủ ấm giúp cho giãn cơ, lưu thông khí huyết, làm cơn đau dịu dần.

- Dùng thuốc: Hầu hết các loại thuốc được kê đơn để phòng ngừa chuột rút như: chất bổ sung canxi, quinine, magie,

benzodiazepine... đều không đem lại tác dụng rõ rệt, mà đôi khi còn có các tác dụng phụ bất lợi, việc bổ sung canxi chỉ đối với những người bị thiếu canxi thì mới đem lại hiệu quả.

- Còn có một số nguyên nhân khác gây chuột rút cần lưu ý như:

Cơ thể bị thiếu nước, cần uống đủ nước.

Béo phì khiến chân chịu sức nặng quá mức liên tục, cần giảm cân và thay đổi tư thế thường xuyên.

Lưu ý không nên đeo giày dép quá chật, gót quá cao, cũng có thể gây chuột rút.

Phụ nữ mang thai làm tăng dần trọng lượng và chèn ép hệ thống mạch máu xuống chân, cũng là nguyên nhân gây chuột rút, cần tập thư giãn và xoa bóp cho lưu thông.

- Phòng chuột rút thông thường; Trước khi đi ngủ nên xoa dầu nóng và day bóp bấm huyệt quanh vùng hay bị chuột rút.

- Nếu ta hay bị chuột rút mà không do lao động nặng nhọc, không do để ở một tư thế quá lâu, không do đang mang thai hoặc không do dùng các loại thuốc chữa bệnh mãn tính khác, thì phải đi khám bệnh tư vấn bác sĩ phát hiện xem có bị mắc các bệnh khác hay không.

Tự chữa chuột rút bắp chân bằng khăn.

Kéo giãn khi bị chuột rút bắp chân.

MORI
COFFEE
moricoffe@gmail.com
083 567 6688

thơm ngon từng giọt vị ngọt đọng đầy

CƠ SỞ 1: LÔ 26, 27 ĐƯỜNG LÊ QUÝ ĐÔN, KHU ĐÔ THỊ KỶ BÁ, TỔ 10, PHƯỜNG KỶ BÁ, THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
 CƠ SỞ 2: SỐ 121 ĐƯỜNG NGUYỄN VĂN NẮNG, TỔ 22, PHƯỜNG TRẦN LÂM, THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
 CƠ SỞ 3: SỐ 128 ĐƯỜNG HAI BÀ TRƯNG - NGUYỄN THÁI HỌC, PHƯỜNG ĐẾ THÁM, THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
 CƠ SỞ 4: SỐ 23, 24 ĐƯỜNG ĐÌNH TIỀN HOÀNG, PHƯỜNG KỶ BÁ, THÀNH PHỐ THÁI BÌNH

HÂN HẠNH ĐỒNG HÀNH CÙNG CHUYÊN MỤC NÀY

HỘP THƯ BẠN ĐỌC

Tuần qua, Tòa soạn Báo Thái Bình nhận được nhiều tin, bài, ảnh, tản văn, thơ, tạp bút, truyện ngắn... của các cộng tác viên (CTV) trong và ngoài tỉnh. Tiêu biểu như CTV Nguyễn Thanh (Kiến Xương); Nguyễn Công Liêm, Thúy Mai, Phạm Minh Giang (thành phố Thái Bình); Cao Bá Khoát, Đỗ Phúc Tâm (Vũ Thư); Đoàn Duy Yên (Thái Thụy); Lại Hợp Khánh (Bộ đội Biên phòng tỉnh); Vũ Thành Đô (Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh); Bình Vân (Công an tỉnh); Đỗ Hà (Đài TTTT Tiên Hải); Hoàng Linh (Đài TTTT Đông Hưng); Mạnh Tường, Hoài Thương, Mai Tăng (Đài TTTT Quỳnh Phụ); Phạm Hưng (Đài TTTT Kiến Xương); Lê Trung (Đài TTTT Vũ Thư); Trần Văn Lợi (Nam Định); Hồ Thị Thu Hằng, Nguyễn Văn Long (Đà Nẵng); Đỗ Văn Doanh (Hung Yên); Trần Văn Hợi (Hà Nam); Duy Hoàn (Khánh Hòa); Ngọ

Ngọc Thơ (Thanh Hóa); Lê Hứa Huyền Trân (Bình Định); Nguyễn Thị Loan (Học viện Thanh thiếu niên); Nguyễn Thanh Hoàng (Cần Thơ); Nguyễn Tiến Bình, Nguyễn Thị Hải (Hà Nội); Thạch Bích Ngọc, Lê Thị Ngọc Nữ (Thành phố Hồ Chí Minh)...

Kỷ niệm 78 năm ngày thành lập Quân đội nhân dân Việt Nam (22/12/1944 - 22/12/2022), CTV Đỗ Thị Thu có thơ "Ba người lính" viết về niềm tự hào của gia đình có ba thế hệ gồm ông, cha và con là Bộ đội Cụ Hồ; CTV Trần Văn Lợi có thơ "Người lính già"; CTV Duy Hoàn có bài "Gửi con người lính canh trời"...

Trong tuần, các CTV tiếp tục cộng tác với các số báo tết Nguyên đán Quý Mão 2023 với nhiều thể loại như bài, ảnh, tranh biếm họa, câu đối, thơ, tản mạn, truyện ngắn, tùy bút... Tiêu biểu, CTV Lê Hứa Huyền Trân có bài "Ngày con trở

về"; CTV Nguyễn Văn Long có "Vị thuốc từ mâm ngũ quả", tổng hợp "Danh nhân tuổi Mão", "Những năm Mão lịch sử" và nhiều tranh biếm họa về mèo; CTV Hồ Thị Thu Hằng có "Hình ảnh con mèo trong văn học dân gian" cùng nhiều câu đối tết...

Ngoài ra, các CTV tiếp tục gửi tin, bài cộng tác ở nhiều lĩnh vực, tiêu biểu lĩnh vực sản xuất nông nghiệp, CTV Ngọc Hà có bài "Vụ đông ở Văn Trường - Không cho đất nghỉ" phản ánh những hành động thiết thực của nông dân xã Văn Trường, huyện Tiên Hải với phong trào làm vụ đông, hết vụ lúa là trồng cây vụ đông, làm giàu trên mảnh đất quê hương...

Chuyên mục "Người Thái Bình - đất Thái Bình", CTV Nguyễn Thanh có bài "Tiến sĩ Doãn Khuê rạng rỡ phẩm hạnh, công danh" viết về Tiến sĩ Doãn Khuê (1813 - 1885), tự Quang Khuê, hiệu Bảo Quang, sinh ra trong một gia đình có truyền thống nho học ở làng Ngoại Lãng, nay thuộc xã Song Lãng, huyện Vũ Thư. Ông được sử sách lưu danh là nhà yêu nước kiệt xuất, nhà giáo tài ba, nhà canh tân đất nước, một danh nhân rạng

ngời phẩm hạnh, công danh như một ngôi sao sáng trên bầu trời văn hiến Việt Nam... CTV Cao Bá Khoát có bài "Nhiếp ảnh gia Phục Anh nổi nghiệp ông cha - rạng danh nghề làm ảnh"; CTV Phạm Minh Giang có bài "Cốm và bánh cốm Thanh Hương - món ngon ngày tết"...

Tin, bài của các bạn gửi về cộng tác đã, đang được biên tập, chọn đăng tải trên Báo Thái Bình điện tử (baothaibinh.com.vn) và báo in Báo Thái Bình. Ban Biên tập Báo Thái Bình trân trọng cảm ơn sự nhiệt tình cộng tác của các bạn và mong các bạn tiếp tục cộng tác thường xuyên. Tin, bài gửi về cộng tác để nghị các bạn ghi rõ họ tên, địa chỉ và số điện thoại liên lạc. Mỗi tin, bài gửi về cộng tác, để nghị gửi kèm 1 - 3 ảnh cùng nội dung, có chú thích đầy đủ. Tin, bài thời sự, để nghị các bạn gửi kịp thời trong ngày để đáp ứng nhu cầu của bạn đọc.

Tin, bài, ảnh cộng tác của các bạn gửi về địa chỉ: Tòa soạn Báo Thái Bình, số 13, phố Lý Thường Kiệt, thành phố Thái Bình, tỉnh Thái Bình hoặc hòm thư điện tử: tsbaothaibinh@gmail.com.

Trân trọng!

Trái 3.000 năm chung sống với bờ bãi, dù không biết bao nhiêu phen “chìm nổi”, họ vẫn bền chí, không để cuộc đời “trôi dạt” như “nước chảy bèo trôi”, kiên trì “lặn ngòi ngòi nước”, “đắp đập be bờ”, biến “bãi bể” thành “nuong dâu”, biến đồng hoang thành “biển lúa”... Lịch sử dân tộc cũng đã thừa nhận, người dân Thái Bình từ xưa tới nay khi quốc gia có giặc, họ dũng cảm “xông pha”, biết “tính nát nước nát cái” tìm kế “sâu hiểm”, đã đánh là “cát vó cả lũ” và tinh thần “cuời sóng chém kình” của họ được các thế hệ sau kế thừa, góp phần “nhấn chìm” mọi âm mưu xâm lược của bất kỳ kẻ thù nào từ đầu dăm đến đất này.

“Địa linh sinh nhân kiệt”, đất Long Hưng nơi hưng nghiệp, phát tích nhà Trần, long mạch sinh đế vương. Trước đó, thời nhà Lý (1010 - 1225), loạn Quách Bốc xảy ra năm Kỷ Tỵ (1209) khiến triều chính nhà Lý đổ nát, kinh thành Thăng Long hỗn loạn, thái tử Lý là Lý Hạo Sâm chạy đến vùng Lưu Gia (nay là làng Lưu Xá, xã Canh Tân, huyện Hưng Hà) được Trần Lý và Tô Trung Từ tận dụng cơ hội giúp đỡ, cuu mang thái tử nhà Lý, cũng nhân dịp này Trần Lý và Tô Trung Từ tận tụy ngầm giúp nhà Lý phát triển thế lực. Được nhà Trần Lý giúp đỡ, chở che mà Thái tử Sâm qua được con binh biến, đồng thời xây dựng được lực lượng hùng mạnh dẹp tan loạn Quách Bốc. Chạy loạn về làng quê Hải Ấp, thấy con gái nhà Trần Lý là Trần Thị Dung xinh đẹp, dù ở quê heo lánh nhưng thất đày lung ong, giới giang tâm tang lại khéo đàn hát nên nảy sinh tư tình, Thái tử Sâm xin nhà Trần Lý được se duyên “cắm sắt” với Trần Thị Dung. Cuối năm 1210, Lý Cao Tông mất, thái tử Sâm lên ngôi, tức vua Lý Huệ Tông. Bà sinh được 2 con gái với Lý Huệ Tông là công chúa Thuận Thiên Lý Ngọc Oanh và công chúa Chiêu Thánh (Phật Kim), sau này trở thành Lý Chiêu Hoàng. Cuối năm (1225), dưới sự đạo diễn tài ba của Trần Thủ Độ, Lý Chiêu Hoàng kết hôn với Trần Cảnh (em ruột của Trần Liễu) và ngay sau đó thì nhường ngôi cho Trần Cảnh (Trần Thái Tông). Trần Thị Dung trở thành Hoàng Thái hậu nhà Lý.

Sử cũ chép, thời nhà Lê sơ (1428 - 1527), khi vua Lê Thánh Tông đánh thắng quân Chiêm Thành trở về, Hoàng Thái hậu Ngô Thị Ngọc Dao thân chinh đi đón vua. Trên đường cùng vua Lê Thánh Tông về kinh, Hoàng Thái hậu có nhắc tới chuyện khi xưa lánh nạn ở quê ngoại Đò Kỳ (nay là làng Mậu Lâm, xã Đông Đô, huyện Hưng Hà) và nơi ấy đã sinh ra Hoàng đế. Vua Lê Thánh Tông vô cùng cảm kích đã cho dựng đền thờ ngoại tổ mẫu ở Đò Kỳ (Đông Đô), Đón Ngoại (Chi Lăng, Hưng Hà), Sáo Đền (Song An, Vũ Thư) và đền thờ các bà vú ở làng Đón Ngoại, làng Sâm (Mậu Lâm) vì đã dành cho vua những giọt sữa ân tình và ở Đò Kỳ bây giờ vẫn còn đền thờ Hoàng Thái hậu Ngô Thị Ngọc Dao. Theo các tài liệu khảo cứu, các công thần trung thành nhà Lê chọn đất Đò Kỳ là nơi lánh nạn của Tiệp Dư Ngô Thị Ngọc Dao khi sắp sinh nở là lựa chọn “không thể nào khác”. Lúc ấy, người hộ giá Tiệp Dư Ngô Thị Ngọc Dao từ kinh thành Thăng Long về làng Đón Ngoại (Y Đón) không ai khác chính là Đinh Liệt (chú ruột của mẹ) và Nguyễn Xí (tướng cũ của Thái Tổ). Trên đường về đến Cầu Tray nơi giáp ranh giữa làng Chép, xã Gia Lạp, huyện Diên Hà và làng Sâm, xã Mậu Lâm, huyện Thần Khê (nay là các xã Văn Cẩm, Chi Lăng, Đông Đô) thì bà Ngọc Dao chuyển dạ đẻ. Truyền ngôn, suốt khoảng thời gian từ “chập tối” cho đến “gần sáng” hôm sau “dài và nặng nề”, trong khi hai triều thần thì lo sợ triều đình sẽ đuối theo và hăm hại. “Tiến thoái” không xong, Tiệp Dư gọi người hầu

DƯỠNG PHỤ PHÚC THÂN

■ QUANG VIỆN

Theo các tài liệu khảo cứu, những cư dân thâm nhập vào đồng bãi Thái Bình đầu tiên là dân chài, gập gờ đồng thuận lợi cho việc neo đậu thuyền, bè, có bộ phận dân chài xiêu tán bỏ thuyền lên bờ, vỡ đất trồng sắn, khoai, rau màu vừa đánh bắt cá, tôm để sinh tồn. Từ đó, các làng, ấp hình thành, tên gọi gắn với nghề chài lưới như Đàng (Lũ Đàng), Đó (làng Đó, xã Quỳnh Hải, huyện Quỳnh Phụ) và nhiều làng khác có nghề đàng, đó, dùi rất thịnh hành. Thống kê chưa đầy đủ, toàn tỉnh có tới ít nhất là 2/3 số làng có nguồn gốc từ thượng du, trung du, chỉ có khoảng 20 làng có gốc “thủy cư”, “vạn” của dân chài bám trụ trên đất liền, song họ là chủ buổi sơ khai. Cư dân trồng trọt đến sau, từng đợt, từng nhóm nhỏ đã bị hòa tan trong cộng đồng người sông nước và trở thành cư dân sông nước.

Đền bà Vú, thôn Mậu Lâm, xã Đông Đô, huyện Hưng Hà, địa danh cổ, linh thiêng được xác định là nơi hoàng tử Lê Tư Thành chào đời, sau này là vua Lê Thánh Tông.

Các nhà nghiên cứu lịch sử nhận xét: Bộ máy nhà nước trung ương tập quyền nhà Lê sơ mà Lê Thánh Tông trị vì đến mức hoàn bị từ trung ương xuống đến cơ sở. Thế lực của đại quý tộc bị hạn chế, thay vào đó là sự tham chính của tầng lớp sĩ phu Nho giáo được tuyển lựa bằng con đường thi cử. Nổi bật là Bộ luật Hồng Đức, bộ luật được xem là sự kiện đánh dấu trình độ văn minh rực rỡ của xã hội Việt Nam thế kỷ XV. Vua Lê Thánh Tông, người khởi xướng và xây dựng Bộ luật Hồng Đức cũng là người thực hiện nghiêm chỉnh pháp luật đã ban hành. Nhà vua thường bảo với các quan rằng: “Pháp luật là phép tắc chung của nhà nước, ta và các người phải cùng tuân theo”. Thời phong kiến, chưa bao giờ nền giáo dục, thi cử lại thịnh đạt cũng như vai trò của trí thức lại được đề cao như đời vua Lê Thánh Tông. Ngoài Hàn lâm viện, Quốc sử viện, Nhà Thái học, Quốc Tử Giám là những cơ quan văn hóa, giáo dục lớn; ông còn xây kho chứa sách, Nhà bia Tiến sĩ và tiến hành cho dựng bia để ghi danh, tôn vinh những người tài và đức của dân tộc Đại Việt ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám, sách “Đại Việt sử ký toàn thư”, “Hồng Đức quốc âm thi tập”, “Hồng Đức thiên hạ bản đồ”, “Thiên Nam dư hạ”... là những giá trị văn hóa tiêu biểu của triều đại Lê sơ dưới thời vua Lê Thánh Tông.

thấp hương rồi bà khẩn cầu trời Phật. Bài khẩn lay động Hoàng Thiên đến nay vẫn được truyền tụng trong dân gian: “Có phải con mẹ con cha/Thì sinh ở đất Diên

Hà, Thần Khê/Nhược bằng bác mẹ chẳng sinh/Thì quăng ra đất vạn ninh cho rồi”. (Đất vạn ninh được cho là bãi tha ma). Lời khẩn vừa dứt thì Tiệp Dư Ngô Thị Ngọc

Dao sinh được một “hoàng tử” (tức vua Lê Thánh Tông sau này). Người xưa có câu: Cha sinh không bằng mẹ dưỡng, quả nhiên vậy, Hoàng tử Lê Tư Thành sinh ra ở đất Thần Khê, lớn lên nghe tiếng sáo diều ở quê bà ngoại, làng Kiều Thần, Sáo Đền, xã Song An, huyện Vũ Thư, khi là bậc đế vương, Lê Thánh Tông là vị vua anh minh nhất triều Lê sơ. Nỗ lực xây dựng, phát triển đất nước của vua Lê Thánh Tông qua các chiếu, chỉ dụ như: Chiếu khuyến nông, Chiếu lập đồn điền, Chiếu định quan chế... do vậy, trong dân gian có câu: “Đời vua Thái Tổ, Thái Tông/Thóc lúa đầy đồng trâu chẳng buồn ăn”. Các nguồn khảo luận cho biết, vua là người luôn chăm lo mở mang bờ cõi và quan tâm sâu sắc đến việc bảo vệ giang sơn xã tắc, gìn giữ chủ quyền quốc gia. Trước những mối nguy cơ xâm lược từ phương Bắc, không chỉ cảnh giác để phòng mà một số lần Lê Thánh Tông chủ động cho quân Bắc phạt không phải để chiếm đất, giành dân mà là để răn đe, làm nhục tham vọng của giặc và đề cao sức mạnh của Đại Việt. Đại Việt sử ký toàn thư chép: Tháng 4 năm Quý Tỵ (1473), vua nói với các quan phụ trách việc bảo vệ biên cương, đứng đầu là Thái bảo Kiến Dương bá Lê Cảnh Huy rằng: “Một thước núi, một tấc sông của ta, lẽ nào lại tự tiện vứt bỏ đi được, người phải kiên quyết tranh biện, chớ cho họ lấn dần. Nếu họ không nghe, còn có thể sai sứ sang phương Bắc bày tỏ rõ điều ngay lẽ gian. Nếu người dám đem một thước một tấc đất của Thái Tổ làm mối cho giặc thì tội phải tru di”.

Giò nây An Mỹ

TIẾN ĐẠT

Xã An Mỹ (Quỳnh Phụ) từ lâu đã nổi tiếng với nghề làm giò chả truyền thống. Đặc biệt, người dân nơi đây với đôi bàn tay khéo léo đã làm nên món giò nây thơm ngon, được khách hàng trong và ngoài tỉnh biết đến.

Giò nây vốn là món ăn dân gian còn được người xưa gọi là giò cuốn thịt ba chỉ, giò mỡ, giò thục và được người dân Quỳnh Phụ truyền nghề lại cho nhiều đời nay. Để làm được giò nây, người gói giò không chỉ chọn những tảng thịt lợn tươi ngon mà còn phải lựa chọn những con lợn đạt trọng lượng thích hợp từ 70 - 80kg mới có được chất lượng bì tốt nhất. Người gói giò phải thức dậy từ 3 giờ sáng tìm mua những tảng thịt bụng của con lợn để gói giò nây, chính vì thế một con lợn chỉ có thể gói được hai khoanh giò nây với trọng lượng bình quân từ 3 - 4kg/khoanh. Người gói giò cũng cần phải chế biến sạch sẽ, lựa chọn nguyên liệu cầu kỳ mới cho ra được một khoanh giò nây thơm ngon.

Gia đình ông Nguyễn Văn Tánh, thôn Tô Xuyên, xã An Mỹ là một trong những hộ làm giò nây lâu năm của địa phương. Ông Tánh cho biết: Sau khi vệ sinh sạch sẽ tảng thịt lợn, tôi lựa chọn hạt tiêu bắc được gia đình mua trong Tây Nguyên, hành tím thái nhỏ, bột canh, mì chính, gừng giã nhỏ, lá chuối để gói giò nây. Đặc biệt, tôi phải chọn những tảng thịt lợn sau khi sơ chế bảo đảm tỷ lệ 7 phần thịt mỡ và 3 phần thịt nạc thì mới đúng yêu cầu. Muốn có được miếng giò ngon đòi hỏi tay nghề của người gói giò phải hết sức thành thực bởi giò nây rất trơn, khi gói phải có hai người cùng giữ lá chuối thì gói mới chặt tay,

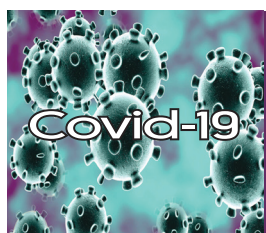
gia vị thấm tới từng kẽ thịt và khi cắt giò sẽ không bị vỡ. Hiện nay, nhiều hộ có khuôn gói giò nhưng với gia đình tôi vẫn chọn làm theo phương pháp gói giò thủ công bởi chỉ có như vậy mới giữ được hương vị truyền thống. Nhiều người dân từ các địa phương cũng đến mua giò nây đem đi biếu tặng vì đây là đặc sản quê hương được nhiều người ưa thích.

Với từng miếng thịt lợn, người gói giò thường dựa vào trọng lượng của mỗi con lợn để lựa chọn gói giò vuông hay giò tròn giúp khách hàng có nhiều lựa chọn về mẫu mã khi đặt mua. Với những con lợn đạt trọng lượng từ 80 - 100kg, người gói giò sẽ tốn công hơn bởi thời gian luộc sẽ lâu hơn từ 30 phút đến 1 tiếng so với giò nây được gói từ con lợn có trọng lượng 70 - 80kg. Khi ăn, người dân huyện Quỳnh Phụ thường kết hợp giò nây với nước mắm nguyên chất, hạt tiêu, ớt đỏ, ăn cùng với dưa cải muối và các loại rau thơm như rau mùi, bạc hà, kinh giới sẽ giúp cho hương vị của miếng giò nây hòa quyện, khiến người ăn có cảm giác béo ngậy nhưng không bị ngấy. Thường thì giò nây An Mỹ được bán nhiều vào những ngày giáp tết Nguyên đán bởi giò nây dễ bảo quản trong ngăn mát tủ lạnh. Ông Nguyễn Văn Tánh cho biết thêm: Bình quân mỗi tháng gia đình tôi xuất bán 100 - 200kg giò nây và 3 - 4 lao động có thể làm được. dịp tết Nguyên đán, gia đình tôi xuất bán cả tấn giò

chả các loại, phải thuê thêm cả chục lao động thời vụ mới đáp ứng kịp thời đơn hàng của khách. Giò nây hiện bán đi cả các tỉnh miền Nam với giá thành bình quân từ 180.000 - 190.000 đồng/kg. Sau khi trừ chi phí gia đình tôi thu về bình quân hơn 250 triệu đồng/năm từ nghề làm giò chả.

Anh Vũ Hồng Thái, xã An Mỹ chuyên kinh doanh giò chả chia sẻ: Mỗi lần có khách hàng ở xa mua giò nây, tôi phải đặt hàng với các hộ gia đình. Hiện nay, chúng tôi sử dụng máy cấp đông, máy hút chân không để bảo quản giò nây được lâu hơn, bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm khi giao đến tay khách hàng.

Ông Vũ Văn La, Chủ tịch UBND xã An Mỹ cho biết: Trên địa bàn xã hiện nay có nhiều hộ gia đình làm giò, chả các loại, đặc biệt giò nây là món ăn truyền thống của địa phương được nhiều người trong, ngoài tỉnh biết đến. UBND xã cũng đã đẩy mạnh tuyên truyền, vận động các hộ chăn nuôi lợn không sử dụng chất cấm trong chăn nuôi, thường xuyên kiểm tra chất lượng sản phẩm các hộ kinh doanh giò chả truyền thống để từng bước xây dựng thương hiệu giò chả An Mỹ an toàn với người tiêu dùng. Thời gian tới, địa phương cũng sẽ tập trung quảng bá, xây dựng thương hiệu sản phẩm OCOP cho sản phẩm giò nây, góp phần thúc đẩy kinh tế của địa phương ngày càng phát triển.

**Thích ứng an toàn, linh hoạt,
kiểm soát hiệu quả dịch Covid-19**

Đường dây nóng: 1800 9402 - 0227.3831.398

Tình hình dịch Covid-19 đến ngày 17/12

Thế giới: Hơn 657,2 triệu người đã mắc Covid-19

Tính đến chiều ngày 17/12, số ca mắc Covid-19 tại các quốc gia, vùng lãnh thổ là hơn 657,2 triệu ca, trong đó hơn 6,670 triệu người đã tử vong.

Việt Nam: Ghi nhận 319 ca mắc mới

Bản tin phòng, chống dịch Covid-19 của Bộ Y tế cho biết, ngày 17/12, cả nước ghi nhận 319 ca mắc Covid-19 mới, giảm nhẹ so với ngày trước đó và tiếp tục không có bệnh nhân Covid-19 tử vong.

Trong ngày, có 44.881 mũi vắc-xin phòng Covid-19 được tiêm. Đến nay, cả nước đã tiêm được hơn 265 triệu mũi vắc-xin phòng Covid-19.

Thái Bình: Các cơ sở y tế không tiếp nhận thêm bệnh nhân Covid-19 mới

Ngày 16/12, các cơ sở y tế không tiếp nhận thêm bệnh nhân Covid-19 mới. Tổng

số bệnh nhân Covid-19 đang điều trị tại đây là 9 bệnh nhân.

Tính đến hết ngày 16/12, Thái Bình đã tiêm được hơn 4,332 triệu mũi vắc-xin phòng Covid-19; trong đó, người từ 18 tuổi trở lên đã tiêm mũi 3 đạt 95,52%; trẻ từ 12 - 17 tuổi đã tiêm mũi 3 đạt 69,49%; trẻ từ 5 - 11 tuổi đã tiêm mũi 1 đạt 92,28%, tiêm đủ 2 mũi vắc-xin là 69,29%.

DUY TÙNG

Khám sàng lọc trước khi tiêm vắc-xin phòng Covid-19.

SỐ ĐIỆN THOẠI TIẾP NHẬN CÁC THÔNG TIN VỀ DỊCH COVID-19

SỞ Y TẾ:
0969.851.212
0227.3640.786

TRUNG TÂM KIỂM SOÁT BỆNH TẬT TỈNH:
0931.581.292 - 0914.590.476
0227.3831.885